

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

Cantina Lab, canvi social des de la restauració

Pàg. 10

Economia per la vida:
«Resistir, lluitar,
comunalitzar»

Pàg. 16

FESC,
Arriba la FESC
2022

Pàg. 19

Ressenya,
Les veus silenciades del
nostre passat cooperatiu

Pàg. 27

Salut laboral per a persones i organitzacions.

Transformem el nostre entorn mitjançant aportacions de caràcter social amb la fórmula cooperativa com a motor de canvi.

- Integració de la prevenció de riscos laborals, des de la proximitat i la implicació.
- El BenEstar de les persones, el motor de l'Economia.

Confiança

Comunitat

Coneixement

SelPrA
sepra.coop

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arç Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

arç
COOPERATIVA

www.arc.coop

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

 Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Josep Edo, Agnès Giner, Carla Liébana, Xavi Palos, Ricard Pedreira, Xavier Pié, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Àlex Romaguera, Quim Sicília, Jordi Via i Armand Vilaplana.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Cantina Lab cooperativa.

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80

Edició impresa: ISSN 1133-8415.

Edició digital: ISSN 2696-9386.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Guernica Facundo.

05

EDITORIAL

La resposta del cooperativisme i l'economia social i solidària davant la crisi global.

06

NOTICIARI

Agnès Giner

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Les competències del CMAC a les cooperatives de treball associat
Confederació de cooperatives de Catalunya

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Cantina Lab.
Pep Valenzuela

13

L'ENTREVISTA

Ruben Wagensberg.
Sara Blázquez

16

ECONOMIA PER LA VIDA

Resistir, lluitar, comunaltzar.
Jordi Garcia

19

FESC 2022

Arriba la Fira d'Economia Solidària de Catalunya 2022 (FESC).
Organització FESC

22

RURALITATS

Quatre anys celebrant les veus rurals.
FESS rural

27

RESSENYA

L'aportació de les dones: les veus silenciades del nostre passat cooperatiu.
Dolors Marín

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Guernica Facundo Vericat

(Tarragona, 1975),
Gestió cooperativa

El què més valoro del cooperativisme és el procés d'aprenentatge que fas en les formes d'organització i de presa de decisions, que combinen la flexibilitat, el rigor, el respecte mutu, la confiança i la integració de la diversitat (intrínseca entre les persones). Si no has viscut dinàmiques educatives, activistes, familiars, esportives, professionals... de caire cooperatiu, et cal desaprendre lògiques individuals i individualistes, dinàmiques competitives (explícites o implícites) i de desconfiança.

Poques coses no em convencen del cooperativisme :) crec que és el millor invent que la humanitat ha trobat per combinar l'associació de persones amb interessos o necessitats compartides amb la generació d'activitat econòmica que les satisfaci. Per això em treu de polleguera quan algú mal utilitza aquesta fórmula d'organització per a fins que contravenen els principis i valors fundacionals.

Darrerament penso molt en la intercooperació, perquè després d'una dècada de ser el centre de la meua feina cooperativa m'ha tocat participar en sistematitzar aquest coneixement, reflexionar-hi i escriure sobre això. Faig un extracte d'aquest darrer article que vam escriure la Mireia Bosch i jo:

"La intercooperació no és només una eina orgànica i consubstancial a la naturalesa de l'economia social i solidària (i especialment en l'àmbit cooperatiu), no és només tàcticament útil per a mantenir l'activitat de les nostres iniciatives, sinó que és també una estratègia necessària per a

resistir l'embat d'un entorn d'economia capitalista cada vegada més desbocat i hostil.

Es presenta un futur d'anys infaustos, amb enormes reptes socials, econòmics, ambientals, culturals, polítics... i l'economia social i solidària (incloent-hi el cooperativisme), a més de no defallir proposant alternatives des de la praxi, ha de teixir una trama de suports mutus, solidaritats i cooperació (entre persones i organitzacions) tan espessa com sigui possible. No sols perquè puguem generar economies d'escala, puguem ocupar territoris econòmics i socials poc explorats o puguem ampliar el mercat social en el qual operem desconnectant progressivament a més persones del capitalisme, sinó també com a estratègia de resiliència.

La intercooperació, doncs, ens és inevitable en un món cada vegada més complex i advers perquè, alhora que creem i generem economia de mercat social més enllà de les lògiques de l'economia de mercat especulatiu i extractivista, ens permet desenvolupar nous espais de vida que de forma aïllada difícilment podrem enfortir.

Tanmateix, **la intercooperació** és un procés: no té una metodologia exacta i el seu èxit o fracàs depèn de molts factors; construir relacions d'intercooperació (més enllà de comprar-nos i vendre'ns mútuament) no és fàcil i no es fa d'un dia per l'altre, sinó que és un procés complex. La intercooperació ha de ser un procés orgànic, però està condicionat i no es pot improvisar, ha de tenir intencionalitat i voluntat."

La resposta del cooperativisme i l'economia social i solidària davant la crisi global

El mes passat encetàvem la revista exposant l'escenari de crisi global del sistema socioeconòmic imperant, manifestada en l'emergència climàtica i la crisi econòmica, i les seves interrelacions. L'anàlisi i comprensió de les seves dinàmiques ens hauria d'ajudar a generar discurs propositiu i d'acció des del cooperativisme i l'economia social i solidària.

La Fundació Roca Galès hem vist i acompanyat propostes per a la sortida d'aquesta crisi socioeconòmica sistèmica. Propostes com el Pacte per una Economia per la Vida, d'Ivan Miró, patró de la Fundació Roca Galès, també assumides en conjunt per la Confederació de Cooperatives de Catalunya i AESCAT, o les aportades per en Jordi García, també membre del patronat de la Fundació, sobre el ventall de possibles resistències i lluites compartides des del cooperativisme i l'economia social i solidària.

L'Ivan Miró ens ha proposat un nou model econòmic basat en una Economia Plural Transformadora, dirigida a satisfer equitativament les necessitats econòmiques, socials i culturals del conjunt del país, reorientant el sistema econòmic cap a una Economia per la Vida tot plantejant un nou model productiu, reproductiu i ecològic que faci possible la sostenibilitat individual, social i ecològica.

Per la seva banda, en Jordi García, en els seus treballs, ha analitzat les causes i conseqüències de la crisi sistèmica derivada del model socioeconòmic capitalista i planteja desplegar accions des del cooperativisme i l'ESS en l'àmbit socioempresarial, en la seva extensió i consolidació com a subjecte polític i com a instrument imprescindible en la construcció de comunitats humanes, de comunitats de vida tant al món urbà com al món rural.

Totes aquestes propostes són imprescindibles per reforçar el paper del cooperativisme i l'economia social i solidària com a exemple a seguir que fa evident que una altra economia i una altra empresa són possibles, i que ja existeix, fent realitat els valors cooperatius tot construint xarxes d'ajuda mútua i resistència. Tal com podrem veure i viure a la nova edició de la FESC d'enguany.

FOTO: Mercat d'aliments frescos a l'aire lliure.

FÒRUM PER L'HABITATGE COOPERATIU EN CESSIÓ D'ÚS 2022

El fòrum “La via cooperativa al dret a l’habitatge — Fòrum per l’habitatge cooperatiu en cessió d’ús 2022” se celebrarà a Barcelona els dies 25, 26 i 27 de novembre organitzat per la XES i REAS –Red de Redes de Economía Alternativa y Solidaria–, amb el finançament de l’Ajuntament de Barcelona i la Direcció General d’Economia Social de la Generalitat de Catalunya.

Es tracta un espai d’aprofundiment i enfortiment del sector de l’habitatge cooperatiu en cessió d’ús com una peça clau per sumar esforços amb l’objectiu d’assegurar el dret a l’habitatge com a pilar bàsic de l’estat del benestar.

Es comptarà amb expertes locals i d’arreu, futures i actuals sòcies habitants, equips tècnics i personal de l’administració. Entre totes volen explorar vies per fer avançar el model en temes com l’accés al sòl i al patrimoni, el finançament, l’impuls, el suport als projectes, l’assequibilitat i la inclusivitat, la relació amb els moviments pel dret a l’habitatge i molt més. I també es farà xarxa entre les comunitats d’habitatge!

+ info: <http://forum.habitatge.coop>

Sectorial d’habitatge cooperatiu en cessió d’ús de la XES: habitatge@xes.cat

CONGRÉS DE COMUNICACIÓ I ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA #COMUNESS

#ComunESS, Congrés de Comunicació i Economia Social i Solidària ha complert la seva sisena edició, sota el lema: “La comunicació transformadora fa pinya”. L’esdeveniment va tenir lloc del 28 al 30 de setembre a Toledo promogut per REAS, REAS Castilla-La Mancha i la comunitat de ComunESS conformada a l’entorn d’edicions anteriors.

Igual que a Saragossa en 2015, a Madrid en 2017 i a Barcelona en 2019, #ComunESS ha buscat compartir eines i coneixements de comunicació entre diferents agents de l’economia social i solidària de diversos punts del territori, per millorar la difusió d’una economia que posa en el centre les persones a partir de criteris socials i mediambientals.

Però enguany també ha volgut fer pinya. Per a les organitzadores, aquests anys de distanciament han posat de manifest, més que mai, que som éssers socials (i solidaris), i que això de la transformació social no poden, ni volen, comunicar-ho aïlladament.

Amb aquest esperit, van conformar col·lectivament el programa d’aquesta edició per donar lloc a la formació i autoformació, a la conspiració i el debat estratègic i, sobretot, a la trobada i intercanvi, amb espais de *networking* i generació de sinergies i, per descomptat, amb cafès, cerveses i ball.

+ info: www.economiasolidaria.org/comuness-2022

IX JORNADA COOPERATIVISME I ECONOMIA SOLIDÀRIA DE LA URV

Amb el títol “Les polítiques públiques de foment de l'economia social”, la IX Jornada Cooperativisme i Economia Solidària de la Universitat Rovira i Virgili (URV) se celebrarà la tarda del 16 de novembre per Zoom.

La conferència central serà a càrrec de Roser Hernández, subdirectora general d'Economia Social i Solidària i Cooperatives de la Generalitat de Catalunya, amb el títol “Estratègia catalana per fomentar l'economia social i solidària: un canvi de visió”, que anirà seguida d'un debat.

Posteriorment tindrà lloc una taula d'experiències amb Laia Bonastra, membre del Consell rector de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya; Xavier Rubio, membre de la Comissió tècnica de la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària, i Jordi Rojas, membre de la Comissió permanent de la Xarxa d'Economia Solidària (XES).

Organitzada per la facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili, URV emprèn i l'Ateneu Cooperatiu CoopCamp de Tarragona, està promoguda i finançada pel Departament d'Empresa i Treball de la Generalitat de Catalunya.

Inscripcions: codi QR del bàner.

IX JORNADA COOPERATIVISME I ECONOMIA SOLIDÀRIA LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES DE FOMENT DE L'ECONOMIA SOCIAL

18.00 INAUGURACIÓ

DR. ANTONI PIGRAU, DEGÀ DE LA FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES DE LA URV
DR. XAVIER CÀMARA, DIRECTOR DE LA CÀTEDRA D'EMPRENEDORIA DE LA URV

18.10 CONFERÈNCIA I DEBAT

“ESTRATÈGIA CATALANA PER FOMENTAR L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA: UN CANVI DE VISIÓ”
AMB ROSER HERNÁNDEZ, SUBDIRECTORA GENERAL D'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA I COOPERATIVES DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA.

18.40 TAULA D'EXPERIÈNCIES

LAIA BONAOSTRA, MEMBRE DEL CONSELL RECTOR DE LA FEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE TREBALL DE CATALUNYA.
XAVIER RUBIO, MEMBRE DE LA COMISSIÓ TÈCNICA DE LA XARXA DE MUNICIPIS PER L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA.
JORDI ROJAS, MEMBRE DE LA COMISSIÓ PERMANENT DE LA XARXA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA.

COMITÈ ORGANITZADOR:
DR. Lluís CARRERÀ, PROFESSOR DE LA FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES
DR. XAVIER CÀMARA, DIRECTOR DE LA CÀTEDRA URV D'EMPRENEDORIA
SR. GERARD HOGUÉS, TÈCNIC DE COOPCAMP (ATENEU COOPERATIU DEL CAMP DE TARRAGONA)

ORGANITZA:

URV

emprèn

COOP

%

DEPARTAMENT D'EMPRESA I TREBALL

DEPARTAMENT D'EMPRESA I TREBALL

18 H
16 NOV
2022
zoom

INSCRIPCIONS

CALONGE I SANT ANTONI INAUGURA EL PRIMER PROJECTE D'HABITATGE COOPERATIU PER A JOVES

La cooperativa Sostre Cívic, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Calonge i Sant Antoni, recupera un edifici en desús per oferir una alternativa digna i assequible per emancipar-se al jovent del municipi i de la comarca. Es tracta d'un projecte pioner, el primer de tot l'Estat sota el model de cessió d'ús dirigit específicament per a gent jove entre 18 i 35 anys.

Tal com van explicar en convocatòria de premsa el passat 16 de setembre al mateix edifici, aquest consta de 14 habitatges i espais comunitaris, i s'ha rehabilitat en clau energètica per afavorir l'autoconsum i aprofitar tota l'energia produïda.

El projecte de Calonge s'emmarca en l'estratègia de la cooperativa Sostre Cívic de recuperar patrimoni privat i ja construït que estigui en desús per retornar a l'habitatge la seva funció social des d'una gestió col·lectiva, de vocació pública i no especulativa.

Els habitatges s'han destinat preferentment per als joves del municipi i, en segon lloc, per a joves d'altres municipis de Catalunya. Les persones que hi accedeixin hauran de complir requisits de protecció oficial.

El model fa possible habitatge a preu assequible: les quotes mensuals són d'entre 440 i 650 €, amb serveis inclo-

sos, i els socis i sòcies han de fer una aportació retornable de 5.500 €, com a màxim. A més, quatre dels catorze habitatges estan destinats a persones amb ingressos inferiors amb quotes i aportació inicial més baixes.

El 2021 es va iniciar el projecte de reforma amb l'objectiu principal de rehabilitar els habitatges i espais comuns per tal que recuperessin les condicions d'habitabilitat i d'ús, i per dotar l'edifici d'instal·lacions i elements comunitaris, encaminats a obtenir una major eficiència energètica i una optimització dels recursos a través de compartir-los.

+ info: www.sostrecivic.coop

NOVA CAMPANYA DE CAPITAL SOCIAL DE FIARE BANCA ETICA

El passat 12 setembre, Fiare Banca Etica va presentar públicament la nova campanya de capital social a Madrid en la seu de CEPES, la Confederació Empresarial de l'Economia Social.

Gràcies a l'increment del capital social en aquest nou període de venda d'accions, el banc podrà augmentar la seva capacitat de concessió de crèdit. Així ho ha anunciat la seva presidenta Anna Fasano durant la presentació de la campanya, que va tenir lloc de la mà de les principals entitats del tercer sector i de l'economia social, sòcies de Fiare Banca Etica.

Actualment, per cada 500 euros de capital social, el banc pot concedir 7.500 euros de nou crèdit. D'aquesta manera, presten 15 vegades el seu capital social, segons les dades dels últims tres anys. El capital social de Banca Etica va aconseguir els 82 milions d'euros al tancament de 2021 amb un creixement del +6% respecte a l'any anterior.

Els crèdits concedits tenen impacte positiu perquè

contribueixen a generar un canvi cap a una societat més justa i inclusiva que respecti les persones i els ecosistemes, construint nous models de desenvolupament que conjuminen de manera harmoniosa la sostenibilitat econòmica, social i ambiental.

A través de la presentació de la nova campanya de capital social, que finalitzarà el 24 de març de 2023, volen donar a conèixer a les entitats, empreses i persones que encara no siguin sòcies la seva solidesa, independència i capacitat de concedir crèdit a projectes que tenen com a finalitat construir un món millor.

Cal destacar que el 2021 Fiare Banca Etica va concedir 40 milions d'euros de finançament per al desenvolupament de l'economia social i solidària. El suport a aquest àmbit continua essent una de les apostes fortes del banc des de la seva posada en marxa com a entitat financera en 2014 a l'Estat espanyol.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE *ECONOMIA SOLIDÀRIA I RURALITATS*

La llibreria cooperativa La Lluerna de Ripoll va acollir el passat divendres 30 de setembre el primer acte de la gira de presentació pel territori del llibre *Economia solidària i ruralitats*. Recuperant Sobiranes.

Es tracta del sisè títol dins de la col·lecció Eines que edita la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i Pol-len edicions, i ha estat coordinat per Carla Escarrà. La presentació va ser a càrrec de la coordinadora i de Mar Carrera de Pol-len edicions.

Economia Solidària i Ruralitats. Recuperant Sobiranes neix com una contribució divulgativa en el camí de la teorització i la visibilització de les iniciatives d'economia social i solidària en

entorns rurals. Municipis, ciutats, comarques i regions que reben els impactes de l'extractivisme del capitalisme urbanocèntric i, per defensar-se, generen resistències molt necessàries per desenvolupar les sobiranes, com ara l'energètica, l'alimentària o la cultural. Són geografies, persones i entitats marcades per la lluita per defensar la terra en indrets que pateixen el dèficit de serveis i infraestructures, però alhora són pols on es generen iniciatives econòmiques cent per cent ESS, malgrat que a voltes no se les consideri o no s'hi considerin. Carla Escarrà, ens convida a defugir la dicotomia entre «rural» i «urbà» i ens fa endinsar en un primer acostament teòric sobre l'ESS als entorns allunyats dels centres econòmics.

LES COMPETÈNCIES DEL CMAC A LES COOPERATIVES DE TREBALL ASSOCIAT

Àrea de Comunicació
Confederació de Cooperatives de Catalunya
@CooperativesCAT

Davant de conflictes originats entre persones sòcies, entre aquestes i la cooperativa, els que pugui tenir l'organització amb la seva federació, entre cooperatives i també entre federacions, i fins i tot amb la Confederació, una cooperativa disposa de diversos procediments per resoldre aquesta situació. La persona sòcia pot accedir, de manera indistinta, a la via cooperativa o a la via del Centre de Mediació, Arbitratge i Conciliació (CMAC) per resoldre els seus conflictes.

La disciplina social es troba regulada a l'article 36 de la Llei de cooperatives, i s'aplica a qualsevol mena de cooperativa i de persona sòcia. A més, no se centra només en les accions sociolaborals, sinó en tota classe de conflictes que hi puguin sorgir. Aquest article deixa un gran marge d'autoregulació cooperativa en matèria de tipificació de faltes o sancions, que s'han de regular en els estatuts. El mateix article 36 estableix que la persona afectada pot presentar un recurs davant del comitè de recursos o, si no n'hi ha, davant de l'assemblea general.

Cal tenir en compte que, si davant d'una sanció imposada pel consell rector acudim al CMAC, estem privant els òrgans socials que coneguin l'assumpte i li estem restant sobirania a l'assemblea general. Segons com, pot ser que acudir al CMAC no vagi bé a la pròpia persona sòcia, perquè està provocant un efecte contrari als seus interessos, que és afavorir el consell rector mentre que està silenciament el conflicte social que pugui existir. Els recursos davant de l'assemblea són també una manera de fiscalitzar el consell rector. I la utilització del CMAC priva —de manera involuntària i inconscient, si es vol— d'aquesta fiscalització.

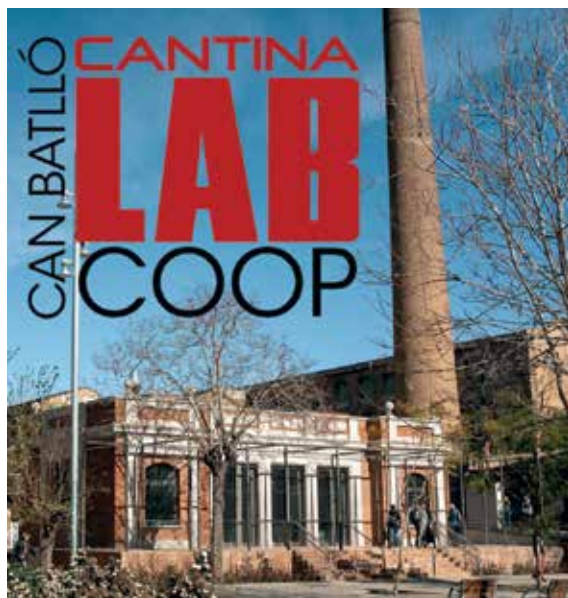
La utilització de la via pròpia de les cooperatives garanteix, en primer lloc, que la conciliadora, la mediadora o l'àrbitra sí que han de conèixer la normativa aplicable a les cooperatives i potser té un altre sentit i interès. A més, és un procediment molt més àgil, una qüestió molt important, sobretot en els casos en què les sancions hagin de sobreviure a la relació societària, és a dir, quan no parlem d'una expulsió, sinó que es tracta d'una suspensió d'activitat cooperativitzada i de bestreta, per exemple. L'ús d'aquesta via interromp o suspèn l'exercici de les accions judicials, la qual cosa aporta tranquil·litat.

Segons la jurisdicció social, abans de presentar una demanda cal acreditar un intent previ d'evitar el procés. Normalment, això és un intent de conciliació prèvia, que a Catalunya es fa a través del CMAC, que depèn del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya. En el cas de les persones sòcies de cooperatives de treball associat o altres cooperatives amb sòcies de treball, canvia una mica perquè el vincle contractual de les sòcies amb les cooperatives de què formen part no és ben bé un vincle laboral, sinó que és societari. Ara bé, el que caracteritza aquest vincle és que la contrapartida específica és el mateix treball. Per tant, són fonamentals les condicions en què presten aquest treball. Les lleis de cooperatives estableixen que els conflictes entre persones sòcies i les seves cooperatives s'han de resoldre per la jurisdicció mercantil, llevat de les qüestions relacionades amb les condicions de treball, en què llavors la jurisdicció és la social. Aleshores, la llei reguladora processal per vehicular aquests conflictes és la Llei reguladora de la jurisdicció social i, per tant, igual que qualsevol altre cas, abans de posar una demanda per a qualsevol conflicte que tingui a veure amb les condicions de treball, s'ha d'acreditar prèviament l'intent d'evitació del litigi.

Cantina Lab, a Can Batlló, pel canvi social des de la restauració

Un dels vuit projectes productius de l'espai comunitari i veïnal autogestionat de Can Batlló (Sants) és la cooperativa Cantina Lab, un restaurant-bar que treballa amb productes de proximitat i temporada, un laboratori per provar l'objectiu del seu equip iniciador: fer funcionar un projecte de restauració en una perspectiva no capitalista.

Pep Valenzuela

Cantina LAB Cooperativa va obrir portes el maig de 2020 després d'ajornar l'obertura per la pandèmia de la Covid-19.

Amb molta estima i passió per la cuina, professionals especialitzats es comprometen amb el territori, la sostenibilitat mediambiental i la biodiversitat, per tenir cura del medi i de la gent, oferint diversitat gastronòmica i prioritzant la proposta vegetariana i vegana, que representa el 70% de la carta.

Són conceptes, tot plegat, que sovint esdevenen lletania publicitària. Res més lluny de la Cantina Lab, que prova, a més, noves relacions laborals i també relacionar-se diferent amb les empreses i persones de l'entorn en general. Es tracta d'un objectiu gens fàcil d'assolir, ni tan sols en aquest context de clams davant les crisis que ja patim i les que s'albiren en horitzons cada vegada més propers, que demana enlairar banderes com la solidaritat, el suport mutu i les solucions col·lectives i alternatives, com sempre en aquestes conjuntures.

A dia d'avui, la Cantina ocupa tres socis treballadors i set perso-

nes assalariades, després d'un curt i agitat tram de temps, amb entrada i sortida de gent. Parlem de dos anys i escaig de recorregut, marcats pels rigors de la pandèmia i les vicissituds ineludibles dels inicis sense experiència prèvia en el cooperativisme.

El bar-restaurant és una concessió municipal que acompanya la recuperació de l'antic edifici, amb una nau per acollir l'Escola Municipal Audiovisual, ja en funcionament. Tot, però, dintre del complex de Can Batlló, responsable de la gestió i la definició del plec per al concurs públic, òbviament en sintonia amb els valors i pràctiques de l'autogestió i el cooperativisme.

Responent a la proposta, l'equip que constitueix la cooperativa presentà el projecte guanyador. Així, l'estiu del 2019 neix Cantina Lab i, tot seguit, comencen les obres necessàries per modificar i condicionar el local, un temps en què les bones perspectives els animaren a

incorporar més sòcies treballadores i assalariades, fins a setze persones.

Però els esperaven algunes sorpreses i, quan tot estava a punt per obrir, l'esclat de la pandèmia els obligà a ajornar l'obertura, que va tenir lloc el 25 de maig del 2020, perquè tampoc no era cosa d'esperar a veure què. Imponderables que, tanmateix i ben aviat, provocaren desànim, debat i una reestructuració de l'equip, a la fi més alineat amb la realitat i els reptes assolibles.

En aquest agitat camí, comptaren amb l'acompanyament de Coòpolis (l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona), i s'incorporaren també a l'Impuls Cooperatiu de Sants i a la incubadora de noves entitats.

Jordi Monreal, un dels socis fundadors i actual responsable de gestió, ho resumeix per a *Cooperació Catalana* i ressalta la visió sobre la restauració que els animà, una oferta basada en tres pilars: producte ecològic, de proximitat i temporada; tot teixint aliances amb productors,

pagesos del parc agrari del Llobregat i dintre de l'àrea metropolitana. O sigui, una aposta per la sostenibilitat i el suport al teixit productiu de la ciutat, pensant en termes de qualitat i cures vers l'entorn i la gent: «no és igual menjar el que en aquell moment dona la terra que haver d'anar a buscar pinya al Carib, que és un absurd».

Tots els treballadors, distribuïts entre cuina i sala-terrrassa, participen en les diferents comissions: comunicació, economia i laboral. A més de les reunions de persones sòcies, es fan trobades obertes quasi totes les setmanes. «És un gran aprenentatge sobre la marxa per a totes, car només algú coneixia el món i la gestió de les cooperatives de treball», destaca Monreal.

Preguntat sobre la política d'igualtat de la cooperativa, declara que fan un plantejament ampli, des del «reconeixement de la diversitat sexual i de gènere. Hem estat compromesos, des del principi, l'espai ha

El restaurant Cantina Lab compta amb una terrassa dins el parc de Can Batlló.

acollit i animat activitats del moviment LGTBIQ». Una visió, aquesta, ja establerta per l'organització. «No hi ha paritat de sexes en l'equip, però sí diverses identitats i orientacions, cosa que no és una disculpa per no voler assolir-la», subratlla.

D'altra banda, s'ha contractat també un jove treballador migrant, antic menor no acompanyat que,

“ Cantina Lab assaja noves formes de relació laboral i també de relacionar-se amb les empreses i persones de l'entorn, en general. ”

“

En la política d'igualtat fan un plantejament ampli, des del reconeixement de la diversitat sexual i de gènere.

així, ha pogut regularitzar la seva situació. «És un company genial», explica molt content en Jordi, «està aportant molt a la cooperativa».

Pel que fa a la remuneració, les sòcies van estrenar-se com a mileuristes, mentre que les assalariades reben els 1.200 euros del conveni. Més tard, aquesta diferència s'ha resolt. Tot plegat va requerir un moviment de nòmines que van resoldre amb recursos propis. Però van necessitar finançament per a les obres: un crèdit de 50.000 euros de Coop57, «com és normal, amb l'estudi de cas i totes les condicions de viabilitat, és clar», emfasitza Monreal.

Per a la incorporació de noves sòcies, Cantina Lab establí un any com a temps de referència per a les treballadores assalariades. En aquest punt, es planteja el compromís cooperatiu ple. A la pràctica, tanmateix i de moment, dins de les convulses aigües de l'actual situació, han demanat a qui ja vol associar-se que s'esperï. Es tracta d'un trànsit que fan en companyia de la cooperativa COS, un gran i necessari suport i orientació per a la cura de les persones i el tractament de conflictes interns.

«El món de la restauració és fofut, i més com a cooperativa», declara el responsable de la gestió. «Som un projecte cooperatiu, però som

restauració enmig de la ciutat i que participa en el sistema capitalista, de la competència». I afegeix, sorneguer: «Has de ser una cooperativa *superguai*, sostenible, eco, popular i tota la resta; però això no significa que la gent vindrà a pagar més que a una altra banda, al contrari. Fa l'efecte que, com que som un projecte integrat a Can Batlló, hem de tenir preus més barats, quan la realitat és que els productes amb els quals treballem són més cars i el nostre treball s'ha de pagar dignament. Això, crec, la gent no ho valora prou, i has de posar preus molt ajustats, de mercat, cosa que representa dificultats afegides».

En aquest escenari de contradiccions, els preocupa la dependència de la terrassa, dins del parc i a prop de la Gran Via, que els força a pensar en clau de temporada. «De vegades fem conya amb els companys pagesos o pescadors, que miren cada dia la climatologia, i ens veiem una mica igual», diu amb un somriure mig amarg com la melmelada de taronja. A sobre, afegeix mirant el cel, «aquest any la primavera no ha existit, hem passat del fred a la calor». Cal, però, adaptar-se a aquesta realitat, no hi ha una altra opció, a més, i comptant que no coneixen prou el servei.

La cooperativa abraça el reconeixement de la diversitat sexual i de gènere des d'una perspectiva àmplia.

Però no serà una adaptació acrítica a un context econòmic i social que, en definitiva, volen transformar. En tot cas, la realitat és que l'oferta de la carta i el menú de migdia, vegana en un 70%, funciona prou bé, ens assegura. Amb tres opcions de primer plat, sense beguda, per un preu de 10,50 euros, 14 amb beguda.

I van pensant en projectes complementaris, com un mercat de productes de la terra, de pagès i artesans, per exemple. L'espai ho permet. De totes maneres, cal esperar que s'acabin les obres del parc. «Tindreu notícies i rebreu convocatòries», alerta Monreal.

“

L'adaptació al mercat capitalista no és acrítica, perquè és un context econòmic i social que volen transformar.

Ruben Wagensberg (1986) és diputat al Parlament de Catalunya per ERC, però també és un dels activistes que el 2017 va impulsar la multitudinària manifestació "Volem acollir" en favor dels drets de les persones refugiades. Ha viatjat a Ucraïna per acompanyar persones a Catalunya. Ja ho va fer a l'Afganistan i a Síria.

Ruben Wagensberg

Un personatge històric que voldries conèixer: Karl Marx

Una lectura imprescindible: ara m'estic llegint *El diable de la creu*, de Raig verd

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir: el del Rojava Information Center (@RojavaIC)

No podries viure sense: xocolata. Increïble!

Encara tens pendent: tot!

El cooperativisme és: vida

«El fet migratori no deixarà d'existir per molt que facis polítiques perquè deixi d'existir»

Sara Blázquez Castells
Dies d'Agost, SCCL
@diesdagost

66

«Els centres de detenció no són exclusius de Líbia, també en tenim a la Zona Franca, on les condicions són molt opaques.»

A banda de diputat, ets activista pels drets de les persones afectades per conflictes arreu del món, i entre aquests els de la guerra a Ucraïna. Per què hi vas viatjar?

El primer viatge, que va ser just quan va esclatar la guerra, va ser per un motiu gairebé personal. Un familiar d'una amiga estava atrapat a una zona d'Ucraïna i ens va trucar preguntant per les vies de sortida. Vam veure que la situació era molt incerta i vam decidir fer un viatge ràpid fins a la frontera per intentar ajudar-lo a sortir perquè era una persona amb un estat de salut força delicat. I quan vam ser a la frontera no vam poder deixar d'interessar-nos pel monitoratge de les vies legals i segures. Un cop en territori ucraïnès també ens vam trobar amb algunes persones, que podríem englobar dins la categoria de vulnerables, que tenien dificultats per sortir. En aquell moment es va prohibir la sortida de tots els homes, per tant, hi havia moltes dones embarassades o amb nadons. Estem parlant d'unes temperatures baixíssimes i unes cues quilomètriques i de moltes i moltes hores a la frontera, i vam decidir ajudar a sortir tanta gent com poguéssim. No paràvem de rebre missatges de persones catalanes amb familiars a Ucraïna, sense nacionalitat espanyola ni de cap altre país, i que, per tant, no rebien l'ajuda directa de totes les operacions que es van muntar als diversos estats per treure ciutadans propis. Vam aconseguir ajudar un nombre important de persones i vam baixar amb elles fins a Catalunya.

Quina és la situació actual de les persones o famílies ucraïneses a Catalunya?

La situació és molt diversa: des de persones que tenen un nucli familiar important aquí, que s'han pogut adaptar, que tenen fills que van a l'escola, que estan aprenent català, fins i tot alguna persona que està treballant des que va arribar i que ja pot desenvolupar una vida prou digna per ella mateixa, fins a d'altres que van decidir tornar, perquè el context familiar aquí era molt reduït, o perquè han vist que les operacions

militars s'han centrat en una part molt concreta d'Ucraïna... També és veritat que tot l'espai mediàtic que va propiciar tanta solidaritat i tantes famílies d'acollida s'ha frenat. I les condicions d'acollida, per molt ben muntades que estiguin, sempre són dures, i moltes persones també han decidit tornar veient la facilitat de creuar la frontera. Si tornen a percebre una situació de perill, saben que poden marxar ràpid, no com les persones que fugen de l'Afganistan, de Síria o de països africans. Aquesta mobilitat ràpida, senzilla i permesa ha propiciat que moltes persones volguessin tornar.

Alguna vegada has dit que la violència no s'acaba amb més violència. Creus que hi pot haver solució amb algun tipus de resistència no-violenta?

Hi ha experiències, i també dins d'Ucraïna, de la mateixa població que no vol entrar en conflicte directe, però és veritat que són minoritàries. A Catalunya tenim moltes persones referents en l'àmbit de la pau i jo no m'atreveixo a respondre, però sí crec que la nostra obligació no és enviar armament, sinó contribuir amb pensament o debat entorn dels temes de construcció de pau. M'hauria agradat tenir l'Arcadi Oliveres perquè en certs espais s'ha produït un debat que no s'havia produït mai en altres conflictes. Hem tingut la sort d'escoltar molts altres referents i crec que la nostra feina ha de ser construir alternatives de pau.

D'alguna manera hi estem vinculades; si més no, l'Estat espanyol ho està. Què podem fer des d'aquí?

Amb aquest conflicte sentim molt que ens afecta a nosaltres, o els costos que pot tenir; però amb d'altres no, tot i que l'afectació també hi és. La traçabilitat que ens porta fins aquell conflicte, no necessàriament armat, també altres tipus de violències, afecta també les nostres butxaques. Només cal mirar els números de Defensa de l'Estat espanyol o el que es gasten col·laborant amb estats com el turc. Com la missió Patriot,

que està a la frontera de Turquia amb Síria, amb Rojava, amb la qual segueix col·laborant l'exèrcit espanyol; l'enviament d'armament a l'Aràbia Saudita i per tant la guerra al Iemen. La nostra vinculació és directa, i crec que la primera fase és entendre tot aquest mapa. La divulgació i la informació és un àmbit d'acció i d'activisme importantíssim. L'activisme té un gran camp per recórrer i per sort els activistes es traslladen a les zones fràgils i hi posen el cos.

A Catalunya això va passar quan tantíssimes persones es van traslladar als camps de refugiats de Grècia. Més enllà d'estar allà acompanyant les persones que arribaven, va ser una veu d'aquestes persones cap a Catalunya. Molta gent sabia el que estava passant en un punt molt concret de Grècia perquè hi havia molts catalans allà. I aquesta va ser una de les llavors del gran tema que va sorgir a Catalunya.

El consum també és un vot que emetem cada dia, també a l'hora d'organitzar-nos, de generar pensament, de generar acció. Hi ha experiències com la cooperativa Top Manta, que més enllà d'una cooperativa que fabrica roba, ajuda persones a regularitzar la seva situació, però és que, a part, és una comunitat que no només és seva; també és un espai de trobada col·lectiva.

Quines diferències i similituds creus que hi ha entre aquesta i altres guerres?

De similituds, moltes. En molts casos veus homes enviats per homes a matar-se amb homes, enviats per uns altres homes. Però diferències, també. D'entrada aquesta ha estat una guerra molt mediàtica i en la qual hi ha hagut una pressió externa molt important, no com a altres llocs on es pot actuar impunement, com és el cas de Rojava on un estat que forma part de l'OTAN, com Turquia, pot actuar de manera impune amb armament químic. A Ucraïna no hem vist armament químic, perquè hauria tingut un cost desmesurat per qui l'hagués tirat, però se'n pot tirar en una altra part del món i no passa res, perquè no hi ha aquest focus mediàtic. Aquesta és una diferència espectacular. Però una altra similitud és el patiment que genera un conflicte d'aquestes característiques en una part grandíssima de la població. Molta intenta fugir; alguna ho aconsegueix, i s'inicia el períple de la fugida, que no sempre acaba amb èxit. Al final, els conflictes armats són conflictes armats. Beneficien molt pocs i afecten una gran majoria.

El fet migratori és un dels grans reptes que té Europa: milers de persones malviven en camps de refugiats, continuen les morts al Mediterrani, s'hi afegeix la crisi

climàtica, persecucions ideològiques... Cada vegada es produeixen més causes "no voluntàries". Com creus que s'ha d'afrontar políticament tot això?

La lectura continua sent errònia des de la política institucional. Hi ha qui defensa les tesis de fronteres obertes i hi ha qui defensa les tesis de les fronteres tancades. Aquest enfocament pot estar bé en el terreny ideològic, però a la pràctica és del tot erroni perquè el fet migratori no deixarà d'existir per molt que intentis fer polítiques perquè deixi d'existir. Els motius que empenyen la gent a migrar són tan bèsties que no els aturàs. Com que segur que hi haurà persones en moviment, l'únic que poden provocar certs intents de frenar els moviments migratoris són conseqüències mortals per algunes persones.

Les polítiques s'han d'enfocar des de moltes perspectives, però aquesta segur que no. La primera és posar el focus en els motius: la gent no vol marxar de casa seva. Estem disposats a canviar un sistema estructural i econòmic? Estem disposats a canviar el nostre model de vida? I parlant d'uns altres, acabem parlant de nosaltres mateixos. Si no estem disposats a canviar tot això, no podem demanar que algun dia la gent deixi de marxar de casa seva. També han d'existir polítiques de vies legals i segures durant els trajectes migratoris i després en termes d'acollida, des de l'àmbit administratiu fins a l'acollida social. Que aquí és on estem en risc.

L'Estat espanyol és un dels que més recorre a l'externalització de fronteres. Hi ha qui diu que externalitzar fronteres suposa treure's de sobre les responsabilitats de garantir els drets de les persones que es troben a l'Estat.

És fort. L'actuació que ha de tenir un país que forma part de la Unió Europea és diferent de la que han de tenir països com Turquia, el Marroc o Líbia en qüestions de drets humans. Però una altra cosa és desresponsabilitzar-se, fins i tot des de l'òptica pública. Ahir la policia marroquina va

Ruben Wagensberg va impulsar el 2017 la multitudinària manifestació "Volem acollir" a favor dels drets de les persones refugiades.

matar una dona d'un tret al pit. Podríem dir que és una bala espanyola, perquè la policia marroquina estava protegint la frontera espanyola, però el titular del diari és «La policia marroquina dispara una dona espanyola». O el que va passar aquest estiu, quan un grup de persones van intentar saltar la reixa i l'intent va acabar amb 37 persones mortes i moltíssimes ferides.

L'externalització de fronteres sembla una molt bona idea per a un govern estatal que té com a propòsit impedir la migració. Però és una irregularitat increïble que posa en perill la vida de les persones. És que, a més, està documentat. Qualsevol pot trobar les imatges dels centres de detenció de Líbia, dels mercats d'esclaus, on estan subjectes amb cadenes i es poden anar a comprar les persones. I això són persones que les han retornat guardacostes finançats per la Unió Europea, que són

els que fan els retorns i dels quals Frontex tot el dia n'està parlant bé a les seves xarxes. I això també es paga amb els nostres diners. Molts van a centres de detenció i molts acaben en aquests mercats o en mercats sexuals, també. I els centres de detenció no són exclusius de Líbia, també en tenim a la Zona Franca, on les condicions són molt opaques.

Hi ha en marxa la campanya estatal «Regularización Ya» a favor dels drets de les persones migrants. Creus que hi ha canvis significatius a la vista?

No, però hi ha la ILP, que si per casualitat qui ens està llegint no ha signat, el convido a fer-ho. Calen 500.000 signatures i ara n'hi ha 350.000, que són moltíssimes! Aconseguir les 500.000 abans del desembre i entrar la ILP no és garantia que la proposta acabi tirant endavant, però és un pas importantíssim i demostra que molta gent està a favor de certs canvis per regularitzar persones que ara mateix estan sense papers a l'Estat espanyol. No és res de nou, molts governs han fet regularitzacions però en moments de bonança econòmica, per tant eren persones que entraven directament al mercat laboral. Ara potser no tenen la mateixa percepció, penso que equivocadament, perquè qualsevol que pugui treballar de manera regular també afavoreix l'economia; però en tot cas aquesta no és l'òptica per la qual s'ha de fer, sinó per garantir la igualtat d'oportunitats, que passa per regularitzar aquestes persones.

“

«La mobilitat ràpida, senzilla i permesa ha propiciat que moltes persones volguessin tornar a Ucraïna.»

PER UNA VIDA DIGNA

DIEM PROU! ASSEMBLEA MOVIMENTS SOCIALS DE CATALUNYA

RESISTIR, LLUITAR, COMUNALITZAR

Jordi Garcia Jané
@adeucapitalisme

Aquest estiu hem hagut de suportar una onada de calor mai vista, focs que semblaven inextingibles, grans sequeres i tempestes extremes. Esperem que tanta desgràcia almenys hagi deixat clar fins i tot al més negacionista que l'escalfament global va de debò, i no sols això, sinó que avança més ràpid del previst. Ara, en plena tardor, mentre el món segueix colpejat per altres desastres naturals –que de naturals no tenen res–, es van aguditzant els efectes d'una nova crisi econòmica a tot Europa.

Si no ho evitem, menjar, escalfar-se, tenir un sostre, seran encara més difícils per a les classes treballadores, víctimes d'una vertiginosa pujada del cost de la vida que no va acompanyada d'un augment correlatiu de salaris i pensions, ni d'ajuts substancials per part dels poders públics. L'escassetat i encariment de l'energia i d'algunes matèries primeres faran també que moltes fàbriques redueixin la producció o, directament, pleguin, i deixaran més famílies a l'atur.

Escalfament global i crisi econòmica no són fenòmens independents. La dita popular, “les desgràcies no venen mai soles”, escau molt bé al que està passant. Igual que la crisi financera del 2008, la covid-19, la posterior falta de components i matèries primeres, la invasió d'Ucraïna per Rússia i l'agudització de les rivalitats interimperialistes, els desastres climàtics, la inflació i aviat l'estancament econòmic (estanflació), els elevats nivells de deute, l'augment dels feminicidis i la misogínia, l'ascens del feixisme i el militarisme, tot són dimensions d'una mateixa crisi global, la del sistema patriarcal capitalista, i com abans entenguem les seves interrelacions, més probabilitats tindrem de canalitzar el malestar social cap a un nou cicle de mobilitzacions amb objectius realment emancipadors.

Què hauria de fer el cooperativisme, l'economia social i solidària en general, en aquesta nova conjuntura? Al meu parer, neces-

sita desplegar la seva resposta en tres direccions: com a àmbit socioempresarial, com a subjecte polític i com a conjunt de comunitats humanes.

Resistir

És evident que aquesta nova crisi econòmica afectarà també moltes de les nostres entitats, és a dir, les cooperatives i altres empreses que venen productes i serveis dins el mercat capitalista. Per a elles suposarà més costos i menys feina; per tant, menys ingressos. És una situació que ja hem patit altres vegades i que, com a cooperativistes, afrontem a base d'ajustar les nostres condicions laborals, de fer sobreesforços per ser més productives i innovadores, de multiplicar l'acció comercial, d'encadenar alguns exercicis amb pèrdues que compensem amb els excedents estalviats en anys anteriors..., tot abans d'acomiarar-nos entre nosaltres o plegar.

Cal afegir també que aquesta capacitat nostra de resistència es reforça gràcies a l'ecosistema de suport que hem construït en aquests darrers vint-i-cinc anys, un ecosistema que compta amb eines d'intercooperació, de finançament o de formació, per esmentar tres dels tipus més rellevants en temps de crisi.

Així mateix, ja ho sabem, l'ESS és un agent creador net d'ocupació, fins i tot en períodes de crisi, com ho va ser a la del 2008. ¿Podria l'ESS catalana fer un salt endavant i tenir una política activa d'ocupació pròpia, utilitzant com a alçaprem la demanda interna? En l'ecosistema de suport a què abans ens referíem, l'ESS ja disposa d'eines de finançament (les finances ètiques) i de formació i acompanyament (programes i entitats que promouen l'emprenedoria cooperativa). ¿Tindria sentit crear també eines de prospecció de mercats i de col·locació? Potser l'àmbit compta ja amb prou massa crítica perquè siguin viables tots dos projectes. Per exemple, pel cantó de la demanda, ¿seria factible impulsar noves cooperatives que cobrissin necessitats que moltes entitats i persones sòcies per ara han de cobrir amb empreses mercantils, unes necessitats que es podrien detectar a través d'entrevistes i enquestes? I pel cantó de l'oferta, seria factible crear una borsa de treball de l'ESS? Si projectes com aquests fossin possibles i es tirassin endavant, contribuirien a reduir l'atur, a incorporar noves persones a l'ESS i, sens dubte també, a construir el mercat social.

Lluitar

El segon àmbit per plantar cara a la crisi és l'acció política. Ja m'he referit en aquesta mateixa revista¹ al fet que l'ESS comença a actuar com a subjecte polític. N'ha estat un exemple el Pacte per l'Economia per la Vida proposat per Ivan Miró i que ha impulsat l'AESCAT. Encara que de moment les propostes que el farceixen no s'han pogut materialitzar per la manca de compromís del govern de tirar-les endavant, la proposta de pacte ha permès un fructífer procés de reflexió col·lectiva en què han participat també actors que no pertanyen a l'ESS, la qual cosa és molt important amb vista a futures aliances.

PAHC, Sabadell.

Al meu entendre, en aquests pròxims mesos i anys les entitats representatives de l'ESS hauran de participar en les mobilitzacions de caràcter socioeconòmic (al costat de sindicats, col·lectius pel dret a l'habitatge, moviment veïnal, etc.), i fer-ho aportant les seves propostes, les que apareixen al mateix Pacte per una Economia per la Vida² o a les Tretze mesures per a la democratització econòmica i la transició ecosocial de la XES³.

Barcelona, maig de 2022, manifestacions contra l'encariment de la vida.

És a dir, a més de reivindicar mesures immediates per garantir el poder adquisitiu dels sectors populars a través del control de preus, les entitats representatives de l'ESS haurien d'intentar

No podem contraposar lluitar per arribar al final de mes amb lluitar per evitar el final del món.

que les taules reivindicatives de les mobilitzacions incloguessin transformacions estructurals com la renda bàsica, la nacionalització i cooperativització de sectors estratègics (elèctriques, els bancs, l'aigua...), una llei per promoure la recuperació cooperativa d'empreses, una reforma fiscal progressiva i l'acceleració de la transició ecològica per afrontar l'emergència climàtica i aturar la destrucció dels ecosistemes, una transició que ha de ser justa, o sigui que, tot i comportar importants canvis d'hàbits per al conjunt de la societat, qui n'assumeixi la major part dels costos sigui qui més recursos consumeix i més CO₂ emet, que són els mateixos que es poden permetre perdre patrimoni i ingressos sense esdevenir pobres, la classe capitalista, els rics, a base d'impostos i de prohibir la venda de productes de luxe supercontaminants com iots, avions privats o vehicles de gamma alta.

Serà important també defensar aquest paquet de reivindicacions des d'un marc explicatiu que entengui la present crisi econòmica com un altre episodi de la crisi global del sistema patriarcal capitalista en què vivim, injust i insostenible. Una insostenibilitat que està arribant a un grau tal que comencen a escassejar els recursos i, per tant, els productes. Aquesta escassetat es converteix en injustícia quan, per la llei de l'oferta i la demanda, els productes s'encareixen i ja no poden ser adquirits per les classes treballadores, en el cas de béns per al consum, ni per les mipimes, en el cas dels béns intermedis, les quals acaben plegant i provocant més atur.

La crisi econòmica actual és, doncs, una manifestació més de la contradicció entre capitalisme i vida, i per tant ens exigeix redoblar els esforços per acabar amb el capitalisme abans que ell acabi amb nosaltres. No podem contraposar lluitar per arribar al final de mes amb lluitar per evitar el final del món; hem de fer evidents les interrelacions tant al discurs com al carrer.

Comunalitzar

Finalment, la crisi econòmica ens fa encara més necessari desenvolupar la dimensió comunitària de l'economia social i solidària, perquè ens ajudarà a resistir i a lluitar.

La dimensió comunitària forma part de la identitat del cooperativisme i, per extensió, de tota l'ESS. Recordem la definició de cooperativa de l'Aliança Cooperativa Internacional (ACI): associació autònoma de persones que s'han unit voluntàriament per satisfer les seves necessitats i aspiracions econòmiques, socials i culturals en comú per mitjà d'una empresa de propietat conjunta i gestió democràtica. És a dir, la cooperativa té una naturalesa dual, és al-

Tot el que sigui cuidar les relacions, teixir vincles entre nosaltres i amb l'entorn, crear mecanismes de suport mutu i comunalitzar recursos ara encara pren més importància.

hora una associació i una empresa. D'altra banda, la definició de l'ACI no parla sols de satisfer necessitats econòmiques, sinó també socials i culturals. A l'últim, fixem-nos en aquest "en comú", que ens suggereix la comunitat, igual com ho fa el setè principi cooperatiu, "l'interès per la comunitat", en què aquest darrer terme tant pot equivaler a la societat en general com a la comunitat territorial concreta on la cooperativa exerceix l'activitat.

Les entitats de l'ESS són un medi privilegiat on construir comunitat. Abans de continuar aclarim que per comunitat entenem aquell conjunt de persones o grups que, en la seva pluralitat i diversitat, es vinculen, comparteixen una reciprocitat quotidiana i són subjectes protagonistes del seu canvi⁴. La dimensió comunitària de l'ESS es pot practicar tant enfora com endins. Seguint Anna Lite, practicar-la enfora vol dir participar en comunitats territorials (el barri, el poble, la comarca on l'entitat està arrelada) o bé en comunitats d'interès (els col·lectius o comunitats amb qui l'entitat té relació o comparteix interès), mentre que practicar-la endins és desenvolupar-la en el si de les nostres entitats, allò que Lite anomena comunitats internes⁵.

Espai comunitari a l'habitatge cooperatiu La Balma.

Aquesta capacitat per teixir comunitat es percep clarament en iniciatives d'ESS com un hort comunitari, un grup de criança compartida, un banc de temps, una cooperativa d'habitatge amb serveis comunitaris o uns terrenys comunals. En canvi, resulta menys evident en moltes cooperatives de treball que tenen com a finalitat principal generar ocupació o en grans cooperatives de consumidores i usuàries, en què la immensa majoria de persones sòcies actuen només com a clients. Però que en aquest cas la generació de comunitat no sigui tan fàcil no significa pas que no sigui factible ni igualment necessària.

En un escenari de crisi econòmica, que aviat s'oficialitzarà en recessió, i albirant a l'horitzó amenaces de desastres climàtics i socials, tot el que sigui cuidar les relacions, teixir vincles entre nosaltres i amb l'entorn, crear mecanismes de suport mutu i comunalitzar recursos pren encara més importància. Disposar d'espais i moments informals de relació; organitzar compres col·lectives per al consum domèstic de les sòcies; crear comunitats de préstec entre les persones que habitem els pols cooperatius o formem part d'una xarxa local de la XES o d'un ecosistema local d'ESS; fer de les nostres cooperatives comunitats en transició; compartir fons d'educació i promoció cooperatives per tirar endavant projectes més ambiciosos dels que cada cooperativa per separat es pot permetre; participar, les nostres entitats, en xarxes de suport mutu als barris o pobles; convertir terres i immobles en comuns d'ESS...; en definitiva, tot el que sigui trencar amb l'aïllament individual però també de les nostres entitats i comunalitzar la vida ens ajudarà a resistir tant materialment com emocionalment la crisi que ens ve a sobre i ens donarà més forces per lluitar contra el que la provoca.

1: García Jané, Jordi. "El naixement de l'ESS com a subjecte polític".

Cooperació Catalana, 447, novembre de 2020. Fundació Roca i Galès.

2: <https://economiasocialcatalunya.cat/pacte-per-la-vida/>

3: <https://xes.cat/2020/09/23/onze-mesures-democracia-economica-transicio-ecosocial>

4: Barbero, J.M. i Cortés, F. (2005). *Trabajo Comunitario, organización y desarrollo social*. Madrid: Alianza editorial.

5: Lite Diví, Anna. (2021) *Guia per incorporar la dimensió comunitària a l'economia social i solidària*. Barcelona; Marges SCCL. p. 58)

ARRIBA LA FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE CATALUNYA 2022 (FESC)

Organització FESC
@XES_cat

FESC'22

El cap de setmana del 22 i 23 d'octubre celebrem l'onzena edició de la Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC). La fira és un projecte ja consolidat que manté el mateix esperit i objectius amb què va néixer i que a poc a poc incorpora a més i més diverses entitats de l'ESS, i enforteix, per tant, el mercat social.

L'any 2020, la FESC es va celebrar només de forma virtual, tant com d'altres esdeveniments i trobades. Van ser un total de més de trenta xerrades i activitats virtuals, que enguany encara es poden consultar al **repositori** del web. L'any passat, en el que va ser el desè aniversari, vam poder tornar a ocupar el nostre ja habitual escenari del recinte industrial de la Fabra i Coats, malgrat les moltes restriccions d'aforament i circulació degudes a la pandèmia. Així que no serà fins a l'edició d'aquest proper mes d'octubre que podrem recuperar el format, el nombre de persones inscrites, l'ampli ventall d'activitats relacionades,... de la FESC que hem conegut sempre!

La Fira d'enguany recupera del tot el format presencial i sense restriccions.

Després de tots aquests anys, la Fira manté el principi fundacional amb el qual va néixer: esdevenir un dels espais de representació de la xarxa econòmica de l'ESS de tot Catalunya. L'organització i el disseny de la FESC s'articula en el manteniment d'un equilibri entre els tres objectius principals:

—— Esdevenir un espai per a la reflexió i el treball sobre l'ESS a Catalunya. Les activitats de contingut ofertes al programa són fruit d'un treball d'intercooperació entre les entitats inscrites a la FESC. El model de treball que ens va imposar la pandèmia, quan vam haver de restringir el nombre total de taules rodones a oferir, l'hem mantingut per tots els avantatges que ha suposat: les entitats interessades en organitzar aquestes activitats han treballat entre elles, agrupades per sectors econòmics i àmbits d'actuació, per tal d'acordar una proposta única per a cadascun d'aquests sectors. Per tant, les activitats de contingut de la FESC són un reflex actual de com se situen ara cadascun d'aquests sectors: reptes i mancances que afronten, assoliments i plans de treball.

—— Esdevenir un espai de trobada, d'intercooperació i generació de xarxa entre les entitats participants. Enguany tornarem a tenir més de cent entitats exposadores i ens retrobarem després dels darrers dos anys pandèmics. No només

generarem espais de trobada formals dins de la fira, amb taules i cadires on facilitar l'encontre, sinó també recuperarem el **Sopar de les Exposidores** de dissabte al vespre, on podrem gaudir d'encontres més informals.

—— Esdevenir un espai per mostrar a la ciutadania la musculatura del sector. El fet que hi hagi representació de molts sectors econòmics i d'entitats diverses evidencia la possibilitat que tothom pugui resoldre les necessitats de la seva quotidianitat a través de l'ESS.

L'espai de la Fabra i Coats està en constant canvi per la multitud d'obres programades que es van succeint sense interrupcions i això provoca importants restriccions, fet que dificulta any rere any l'organització de l'esdeveniment. Enguany tornem a perdre espais, tot i que en guanyem d'altres, com ara l'espai de la colla jove dels Castellers de Barcelona, on es programaran algunes de les taules. Aquest nou espai rep el nom de Berta Càceres, en honor a l'activista ambientalista i en defensa dels drets del poble indígena d'Hondures, assassinada a trets l'any 2016.

L'ocupació que fem del recinte seguirà mantenint una programació d'activitats lúdiques a l'exterior i un espai de restauració. Les taules rodones articulades ocuparan de forma paral·lela quatre sales d'ampli aforament. Així mateix, per a totes les

altres propostes d'activitats que tenen més a veure amb presentacions particulars de projectes, recuperem el format "Carrusel" en un espai exterior i més dinàmic on tindran lloc aquestes intervencions, acotades a mitja hora de durada, ininterrompudament durant tot el cap de setmana.

També s'incorpora a la Fira un nou format anomenat "En contrast", impulsat per *La Directa*, on se succeiran breus entrevistes amb l'objectiu de posar damunt la taula i reflexionar sobre algunes de les dinàmiques presents a l'ESS, com l'autoexplotació, la falta de diversitat en els projectes o la relació econòmica amb les administracions. Pel que fa a les exposidores, enguany en mantindrem moltes a l'exterior, a sota de carpes, però recuperem la sala Elisa Garcia per tenir també estands a l'interior.

Amb la voluntat d'adreçar-nos a un sector més jove, algunes activitats del programa tenen com a públic objectiu la gent jove i adolescent. Aquest és el cas d'una xerrada sobre finançament per a associacions juvenils (amb la participació de LaCoordi, Escoltes Catalans, Esplac i el CRAJ), i la representació de l'obra de teatre *Enxarxats*, de Teatracció, per a la prevenció i riscos dels usos de pantalles i xarxes socials, amb col·loqui posterior i presentació d'una guia de Som Connexió sobre com acompanyar l'ús del mòbil per part dels fills i filles.

Enguany també torna l'aplicació de la FESC, desenvolupada per Jamgo, una eina dissenyada amb programari lliure que ens permetrà tenir a mà el plànol de la Fira i també poder-nos guardar les activitats que més ens interessin.

La FESC també és un espai d'interoperació i trobades internes. L'any passat, en col·laboració amb la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (XMESS), vam organitzar la **I Jornada de Polítiques Públiques**, un espai de trobada entre administracions locals que pertanyen a la Xarxa i entitats inscrites a la FESC, amb inscripció prèvia, per tal d'afavorir la coneixença i identificar futures línies de col·laboració. La jornada tornarà a tenir lloc el divendres al matí, i esperem superar les 140 interaccions de l'any passat.

La FESC també es planteja certs reptes i oportunitats que no s'han de deixar de banda. En els ja onze anys d'existència, l'abast i les polítiques d'ajut i reconeixement de l'ESS han canviat molt i l'efecte de la pandèmia ha desencadenat noves formes d'usos i participacions. La XES ha ampliat el nombre de sòcies fins a tenir-ne a data d'avui quasi cinc-cents, i al territori es creen cada cop més xarxes locals que organitzen les seves pròpies trobades internes i festivals de proximitat, i esdevenen un espai particular de l'ESS al seu territori, com és el FESS Rural, la Ponent FEST, la Fira Migrant i Diversa o la Regadora. L'ESS rep més ajuts i reconeixements per part d'organismes institucionals, i totes ens hem professionalitzat més i tenim més feina, però alhora es fa evident una menor participació de persones voluntàries en les diverses comissions i espais de participació oberta que defineixen i organitzen la Fira. Però alhora seguim tenint el gran repte d'arribar a més públic, d'anar més enllà en la capacitat de crida i seducció de la ciutadania, d'arribar a la població que encara no ens coneix, d'obrir-nos a nous llenguatges. En el terreny comunicatiu ho hem plantejat amb una clara intenció de renovar la imatge visual de la FESC, una imatge més moderna i alhora una marca de ràpid reconeixement.

Cal treballar entre totes les entitats de la XES, que al final són les que fem la Fira, les que la necessitem i en gaudim, per tal de definir quin model d'espai volem i com l'adaptem al moment actual de l'ESS.

PROGRAMA DE XERRADES A LA FESC 22, PER ÀMBITS TEMÀTICS:

- _____ De les comunitats energètiques a les comunitats de vida: reptes i oportunitats en la transició ecosocial (Energia)
- _____ Com comunicar el col·lapse? (Comunicació)
- _____ Futurs (im)possibles: escenaris de futur per a una transició ecosocial (Ecologia)
- _____ Les associacions juvenils apostem per les finances ètiques! (Finances ètiques)
- _____ Finançament a primera vista (Finances ètiques)
- _____ Més enllà del mercat: per una educació en el lleure transformadora (Educació)
- _____ Un segell d'ESS per a iniciatives turístiques? Cap a l'establiment de criteris exigibles als projectes del sector (Turisme)
- _____ Cura digna des de l'ESS? (Cures)
- _____ Cafè amb costura. Pren-te un cafè i descobreix roba amb consciència (Tèxtil)
- _____ Alimentació i consum responsable (Consum)
- _____ «Perquè tot és de tothom. Gestió comunitària de la cultura i economia solidària» (Economies comunitàries)
- _____ Canviem els municipis des de l'economia social i solidària: una oportunitat per repensar la mobilitat i l'urbanisme (Mobilitat i urbanisme)
- _____ Aprenentatges i reptes dels processos de creació d'un protocol de prevenció, detecció i abordatge de l'assetjament (Feminismes)
- _____ II Jornada d'aprenentatges comunitaris de l'habitatge cooperatiu: És temps de cures (Habitatge)
- _____ La intercooperació com a element estratègic: aprenentatges i eines (Intercooperació i Mercat social)
- _____ Models d'articulació comunitària i ESS (Articulació territorial)
- _____ Què passa amb les iniciatives tecnològiques de l'economia social i solidària? Debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats (Procomuns digitals)
- _____ ESS i justícia global: estrenyent vincles (Internacional)
- _____ Nodes ecològics per a la sobirania alimentària a Catalunya? (Agroecologia)
- _____ Transicions feministes de les organitzacions (Feminismes)
- _____ Inserció sociolaboral: experiències (Treball)

QUATRE ANYS CELEBRANT LES VEUS RURALS

FESS rural

@xes_cat, @xes_emporda,
@xes_garrotxa i @xes_pirineu_aran
xes.cat
fessrural.cat

El FESS Rural neix el 2019 amb el propòsit de “celebrar i visualitzar les veus rurals transformadores des de l’ESS”. Tota una declaració d’intencions que cerca fer visible i enfortir un relat propi que pugui dialogar amb les veus que assegurin que les economies transformadores neixen i floreixen més fàcilment en els contextos urbans. Si ho aconseguim, farem possible l’escolta que necessitem per anar convertint el moviment de l’economia social i solidària en un espai més acollidor i equitatiu.

Així doncs, després de quatre anys i tres edicions del FESS Rural, us volem compartir algunes valoracions i reflexions nascudes d’aquest breu i intens recorregut.

Rural, singular i plural

El Festival ha esdevingut un exercici de reconeixement de la diversitat i l’heterogeneïtat que habita en les ruralitats. Lluny de caure en la temptació de reduir aquesta pluralitat o intentar sintetitzar-la, l’evolució del Festival s’ha caracteritzat per sostenir un diàleg constant i tossut entre el fet concret i el fet generalitzable: entre les singularitats de Vallfogona del Ripollès i les condicions compartides pels micropobles de Catalunya; entre els conflictes ecològics fruit de l’impuls d’una variant a la vall d’en Bas i les mancances d’unes institucions urbanocèntriques; entre els impactes del turisme a l’Empordanet i els ecos que ressonen arreu de Catalunya. Per posar alguns exemples.

L’esforç per sostenir la complexitat de les nostres societats i territoris ha permès que el FESS Rural hagi acollit iniciatives econòmiques, culturals i festives d’allò més diverses

Aquest esforç per sostenir la complexitat de les nostres societats i territoris ha permès que el FESS Rural hagi acollit inicia-

tives econòmiques, culturals i festives d’allò més diverses al llarg d’aquests anys. Igual que també ha facilitat la possibilitat d’obrir espais de diàleg i articulació que difícilment poden reproduir-se en altres llocs. Diàlegs entre regidores i representants locals, empreses de l’economia local, iniciatives de l’ESS, empreses de sempre i de creació recent, moviments socials, ciutadania sensibilitzada o, simplement, veïns i veïnes curioses que no acaben d’entendre què és el que acaben de descobrir. I tot, barrejant veus de l’àmbit més íntimament local amb d’altres d’arreu.

Però, amb tot i aquest esforç per facilitar i sostenir la pluralitat, no deixem de descobrir i reconèixer que encara queda molt camí per recórrer. Que, malgrat les bones intencions, continuem sent blanques i inconscientment discriminatòries, que ens costa teixir aliances més enllà de certs àmbits coneguts, que les ruralitats encara són més diverses del que reunim i que el FESS Rural encara no és tan ampli i segur com voldríem.

Una governança descentralitzada

Les economies transformadores rurals s’alimenten d’una gran varietat de corrents, experiències i trajectòries. I aquesta heterogeneïtat d’iniciatives i col·lectius queda palesa en una estructura organitzativa on s’agrupen des de les pràctiques impulsades per les xarxes locals de la XES, fins a ajuntaments, cooperatives històriques i emergents, xarxes artesanals, persones a títol individual, plataformes de diversos àmbits territorials i, així, un llarg etcètera.

Apostem per un model de governança basat en la distribució de responsabilitats i l’enfortiment d’un procés de treball que intenta preservar l’autonomia

El FESS rural 2022 es va celebrar el 18 de juny a Corçà, Baix Empordà.

FESS RURAL

El FESS rural, a banda de fira d'entitats, inclou debats, taules, fòrums i tallers.

Es tracta d'un model de governança basat en la distribució de responsabilitats i l'enfortiment d'un procés de treball que intenta preservar l'autonomia, vetllar perquè la complexitat s'expressi esquivant les temptacions de recentralització i control, a més de fomentar una cultura basada en la confiança, la solidaritat i les responsabilitats compartides.

És evident, i tothom pot entendre-ho, que no és descentralització ni corresponsabilitat tot allò que ho pretén. I, tal com apuntàvem més amunt, que la capacitat d'acollir més diversitat i gestionar la complexitat que habita en l'organització del FESS Rural està condicionada pels biaixos discriminatoris de les persones que en formem part i els reptes que implica articular un entramat d'agents tan ric i heterogeni. I encara més quan parlem d'un esdeveniment que té com a condició innegociable la seva itinerant, amb el que això suposa: incorporar noves persones i iniciatives, cedir i compartir responsabilitats, coordinar-se amb companyes repartides pels territoris rurals que van des de la Costa Brava fins a les valls de l'Alt Pirineu, etc.

A cada nou repte, una nova articulació

Finalment, i com a darrera pinzellada, una paraula que resumeix i explica la capacitat del FESS per créixer i situar-se en l'ecosistema ESS: intercooperació.

La intercooperació és el que ha permès en pocs anys generar espais de celebració, debatre entorn de les necessitats i facilitar que les identitats rurals creixin a tots nivells.

La intercooperació és el que ha permès en pocs anys generar espais de celebració, debatre entorn de les necessitats i facilitar que les identitats rurals creixin a tots nivells. Gràcies a aquesta articulació, s'ha pogut cercar i construir aliances a partir d'un propòsit i d'uns objectius comuns.

I és que, si bé les participants de l'organització del FESS no tenen les mateixes visions en tots els aspectes, sí que tenen en comú coses que permeten al Festival donar veu a les ruralitats transformadores. I és aquesta capacitat d'enxarxament la clau per consolidar una proposta que vol continuar celebrant i representant les ruralitats amb tota la seva pluralitat i sense renunciar a aquesta.

FIRA D'ECONOMIA SOLIDÀRIA DE CATALUNYA

DEL 21 AL 23 D'OCTUBRE

FESC.XES.CAT

#FESC22

FESC'22

Organitza:

Amb el suport de:

Som representativitat _____

→ **Participació**

Visibilitat _____

→ **Enfortiment i creació**

Sectors _____

→ **Territori**

Economies feministes _____

**Cooperatives
de Treball**

Federació de Cooperatives
de Treball de Catalunya
Premià 15, 1ª planta. 08014 Barcelona
Tel: 93 318 81 62 · Fax: 93 302 18 85

cooperativestreball.coop

Revista Cooperació catalana,

especialitzada en cooperativisme
i economia social i solidària,
des de 1980.

Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

rocagales.cat

L'aportació de les dones: les veus silenciades del nostre passat cooperatiu

Dolors Marín Silvestre
Historiadora

Aquesta investigació de Marc Dalmau i Mar Masip s'inscriu de ple en la recuperació del passat cooperatiu català. Un passat que a poc a poc anem recuperant amb noves contribucions de joves investigadors i de la mà de la tasca engrescadora dels amics de la Fundació Roca Galès que posen sobre la taula les recerques sobre la construcció d'una nova economia basada en els valors de la solidaritat, l'educació, la igualtat i el benestar col·lectiu. Un patrimoni històric que resta amagat i que cal rescatar per a mestratge de les noves generacions.

El present estudi no tan sols omple un buit importantíssim dins de la nostra història del moviment cooperativista català –el tema de la participació femenina i totes les seves aportacions–, sinó que a més obre camins per a possibles recerques a l'entorn de les biografies de les nostres protagonistes i, per descomptat, de les seves propostes, ja que per desgràcia, són dones molt desconegudes dintre la nostra cosmogonia social, política i cultural. Era, doncs, necessària una obra com la present, que assenti les bases de futures investigacions a l'entorn de les protagonistes dels nostres moviments socials dins de l'entorn cooperatiu que tanta influència va tenir tant en els entorns urbans com rurals de Catalunya des de finals del segle XIX. És aquesta una aportació novedosa i

necessària en les nostres genealogies femenines, òrfenes de referents històrics, ja que els autors aprofiten per fer una bona introducció sobre les activistes feministes cooperadores europees.

Perquè el que els autors descriuen com “un estel fugaç” referint-se a la participació femenina dins d'unes organitzacions majoritàriament masculines (hereves d'anys de misogínia i patriarcat), obriria les portes de l'actuació al carrer de les dones en els anys republicans i en els dies de la revolució. Comprovem com, a poc a poc, les nostres protagonistes avançaran des del consum familiar i anar a comprar els productes de primera necessitat dintre dels espais associatius cooperatius, cap a la creació de grups de dones cooperadores on l'autoformació com a consumidores serà una eina fonamental. D'aquí ràpidament avançaven cap a la creació de xarxes socials i culturals relacionades amb l'entorn cooperatiu (biblioteques, excursionisme, teatre, corals, festes i commemoracions, etc.) on serien les grans gestores de l'entramat col·lectiu i familiar, per passar a la participació a la premsa on convidaven les seves companyes a unir-se en l'esforç cooperatiu. Aquesta participació associativa portarà a unes quantes a les conferències públiques i la tasca propagandística al carrer i s'implicaran indistintament en el context cultural i

polític i, per descomptat, en el feminisme, amb la demanda de la capacitació cultural i laboral de les seves companyes de classe. Mar Masip i Marc Dalmau ens exposen clarament totes aquestes passes de les nostres avantpassades i al mateix temps ens aporten diversos textos extrets de les seves xerrades o articles, amb què fan d'aquesta investigació rigorosa una lectura instructiva i amena.

En aquest sentit, l'exhaustiu treball dels autors a partir de fonts primàries ens apropa amb claredat a les iniciatives de totes aquestes activistes socials en el seu context històric, el d'uns anys difícils per a tot el moviment obrer català i encara més per a les dones. Així, la visibilització de les apassionants biografies militants de Micaela Chalmeta, Regina Lamo, Maria Palomera, Carmen Mateos i les seves companyes, ens fan entreveure la dura lluita de les dones obreres que havien de lluitar contra allò que l'organització Mujeres Libres el 1936 va definir com el triple esclavatge: el de la manca d'educació, el de productora i el de dona. Una triple condició denunciada ja des dels primers anys de lluita de les internacionalistes obreres dels anys setanta i vuitanta del segle XIX.

Felicitem, doncs, als autors de tan indispensable eina de coneixement i els encoratgem a seguir en la tasca de rescatar les veus silenciades del passat col·lectiu.

DALMAU I TORVÀ, Marc – MASIP, Mar
El moviment feminista cooperatiu. L'agrupació femenina de propaganda cooperatista (1931-1939).

Barcelona-Valls: Fundació Roca Galès i Cossetània, 2022
ISBN: 978-84-1356-195-0
112 pàgines

Aquest llibre el trobareu al
Centre de Documentació
Cooperativa

Premis economia social

Acte de lliurament dels Premis Economia Social 2022

Divendres 14 d'octubre

A les 10:45 h a La Lleialtat Santsenca.
C/ Olzinelles, 31 Sants. Barcelona.

10:45 h Recepció.

11:00 h Benvinguda a càrrec d'Enric Vinaixa i Bonet, secretari de Treball de la Generalitat de Catalunya.

11:15 h Documental "Som cooperativa, per tant, sense ànim de lucre".
Som Energia, Federació de Cooperatives de Consumidors i Usuaris de Catalunya i Coop 57 Sccl.

11:40 h Conferència "Pagesia i sobirania alimentària, eixos de la transició ecosocial",
a càrrec de Martina Marcet, ramadera agroecològica.

12:25 h Lliurament dels Premis Economia Social 2022.

13:00h Cloenda amb Bet Tena i Cristina Grau, de la Fundació Roca Galès.